

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

PROJEKT MAFIDIS+

**Inovace vzdělávacího programu
„Rozvoj malé firmy v digitální ekonomice
a informační společnosti na Vysočině“ a jeho modulů za
účelem následné transformace do e-learningového kurzu.**

Expertní posudek

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Obsah

1. Úvod.....	3
1.1. Cíl.....	3
1.2. Východiska.....	3
2. Posouzení.....	3
2.1. Cílová skupina.....	3
2.2. Cíle projektu.....	4
2.3. Aktivity projektu a časový harmonogram.....	5
2.4. Forma vzdělávání.....	5
2.5. Obsahová náplň vzdělávacího programu.....	6
2.6. Tematické členění vzdělávacího projektu.....	7
2.7. Předpokládaný charakter a podoba e-learningového kurzu.....	8
2.8. Definované uživatelské role e-learningového kurzu.....	9
2.9. Organizace pilotního testování e-learningového kurzu.....	10
2.10. Propagace a nábor účastníků.....	10
2.11. Vstupní předpoklady pro účastníka.....	11
3. SWOT Analýza.....	11
4. Závěr.....	12

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

1. Úvod

1.1. Cíl

Cílem tohoto dokumentu je expertní posudek ideového záměru vzdělávacího programu „Rozvoj malé firmy v digitální ekonomice a informační společnosti na Vysočině plus – MAFIDIS+“, který byl vytvořen jako aktualizace a inovace projektu MAFIDIS. Předmětem expertízy je především posouzení konceptu projektu, jeho zaměření, souladu s definovanými cíly, obsahového a didaktického pojetí, možných výhod a přínosů a potenciálních rizik.

1.2. Východiska

Projekt MAFIDIS+ je pokračováním původního projektu MAFIDIS. Realizátorem projektu je EPMA – Agentura pro evropské projekty & management (www.epma.cz), neziskové sdružení právníků, jehož zakladateli jsou kraj Vysočina a BMI sdružení.

Hlavní inovací projektu a rozdílem oproti původní verzi projektu je změna formy vzdělávání a rozvoje. MAFIDIS+ reflektuje a následně zpracovává moderní, trendové formy vzdělávání a hlavní část je věnována přenosu formy na e-learning.

Pro ověření předpokladů a výchozích hypotéz byl zpracován kvalitativní terénní výzkum. Výzkum provedla společnost DEMA, a.s. v červnu roku 2010 formou řízených hloubkových rozhovorů. Dle průzkumu bylo do vzorku respondentů zařazeno 30 subjektů z oblasti působení projektu (kraj Vysočina) napříč potenciální cílovou skupinou (OSVČ, mikrofilmy a malé firmy) v různých segmentech působnosti.

Výsledky průzkumu poskytují kvalitativní data a i přesto, že reprezentativní vzorek je spíše nižší, tak formou hlubší diagnostiky lze vyvozovat určité potřeby cílové skupiny v oblasti ICT, které byly východiskem pro definování ideového záměru projektu.

V měsíci říjnu 2010 byl proveden facilitační workshop, jehož cílem seznámit zástupce vzdělávacích organizací kraje Vysočina s projektem MAFIDIS+. Sekundárním cílem bylo získat zpětnou vazbu a rámcové posouzení ideového záměru. Výsledky tohoto workshopu budou v generalizované formě uvedeny i v této expertní zprávě.

2. Posouzení

2.1. Cílová skupina

Projekt MAFIDIS+ míří především na živnostníky (do 2 zaměstnanců), mikrofilmy (do 9 zaměstnanců) a malé firmy do 49 zaměstnanců).

Kvantitativně je cílová skupina definována pregnantně, lze jen doporučit bližší definici jednotlivých skupin a to především dle specifických vzdělávacích a rozvojových potřeb. Jistě

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

budou rozdílné potřeby využití projektu MAFIDIS+ pro živnostníka truhláře a pro firmu podnikající v zemědělství o velikosti 45 zaměstnanců. Přesná definice cílové potřeby může pomoci přesněji definovat vzdělávacích a projektových cílů včetně klíčových kritérií úspěšnosti.

Sekundární cílovou skupinou jsou též poskytovatelé vzdělávacích služeb, kteří mohou projekt MAFIDIS+ pomoci dodávat a zároveň tak využít i naprogramovaného e-learningového nástroje pro možnost rozvoje svých vlastních služeb. Tento koncept je velmi inovativní a dovoluje vyšší synergický efekt jednotlivých složek rozvoje a vzdělávání v oblasti. Zapojením zprostředkovatelů se rozšiřují marketingové nástroje prosazování projektu a zároveň lze získat i erudovanou zpětnou vazbu fungování projektu.

2.2. Cíle projektu

Cíle projektu v rámci ideového záměru byly definovány takto:

- Poskytnout praktickou pomoc pro konkrétní využívání ICT metod a metod eBusinessu v podnikání a při styku malých podniků s veřejnou správou, a to konkrétně v podmínkách kraje Vysočina.
- Posílit povědomí o možnostech ICT v podnikání - zejména u malých firem, mikrofirem a osob samostatně výdělečně činných
- Naučit tyto malé a střední podnikatele efektivně využívat ICT ve prospěch rozvoje své firmy
- Dát k dispozici školícím institucím v kraji inovovaný vzdělávací program a e-learningový kurz, který bude dále využitelný pro další nabídku vzdělávání

Vzdělávací cíle jsou definovány obecně, ale v souladu s ideovým záměrem. Záměr lze doplnit o přesněji definované cíle především z pohledu měřitelnosti. Např. očekávaná penetrace využívání projektu, kvalitativní a kvantitativní ukazatele úspěšnosti (např. nárůst aktivit OSVČ a podnikatelů ve využívání ICT).

Možné ukazatele:

- Procentuální podíl účastníků projektu/celková suma podnikatelských subjektů v daných kritériích
- Změny (především nárůst) využívání ICT
 - Využívání datových schránek
 - Samostatné propagačních www stránek subjektů cílové skupiny
 - E-shopy regionálních firem
 - Komunikace s autoritami (e-podání, el. podpis, Czechpoint apod.)
 - Atd.
- Analýza zpětných vazeb a využitelnosti programu účastníky programu

Cíle plně odpovídají potřebám, které vyplývají ze zjištění společnosti DEMA, a.s. a reagují tak na zjištěnou realitu.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

2.3. Aktivita projektu a časový harmonogram

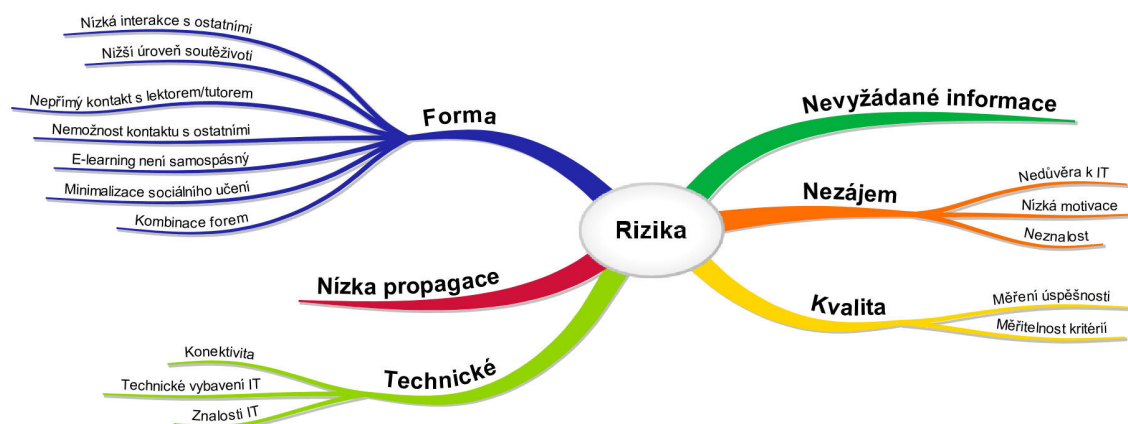
Projekt MAFIDIS+ je načasován na 20 měsíců, v 11 samostatných krocích. Navrhovaný harmonogram plně splňuje běžné požadavky na harmonogram. Zlepšení je možné ve větší vizualizaci s využitím nástrojů projektového řízení, tak aby projekt jasně ilustroval své plnění. V bodech 3-6 chybí informace o rolích a průběhu tvorby jednotlivých modulů. Bod 8 harmonogramu postrádá část zaměřená na stanovení dílčích ukazatelů úspěšnosti (tedy klíčové ukazatele úspěšnosti)

2.4. Forma vzdělávání

Vzdělávací program vytvořený v rámci projektu MAFIDIS+ bude převeden do e-learningového prostředí. Tento koncept plně reaguje na současné potřeby a trendy. Zároveň i oblast vzdělávání a rozvoje (ICT) je vhodným tématem pro využití e-learningu. Toto téma bylo velmi diskutované v rámci facilitačního workshopu. Účastníci WS formu vítali a z výhod definovali především:

- Přizpůsobivost a reflexe času a možností účastníka kurzu
- Vyšší možnost interaktivity
- Přizpůsobení se kompetencím účastníka
- Možnost reagování na vznikající potřeby
- Podpora přenosu informací, jejich komplexnosti a souvislostí.

Rizika jsou popsána v následujícím obrázku. Jedná se o myšlenkovou mapu, která byla výstupem facilitačního WS:

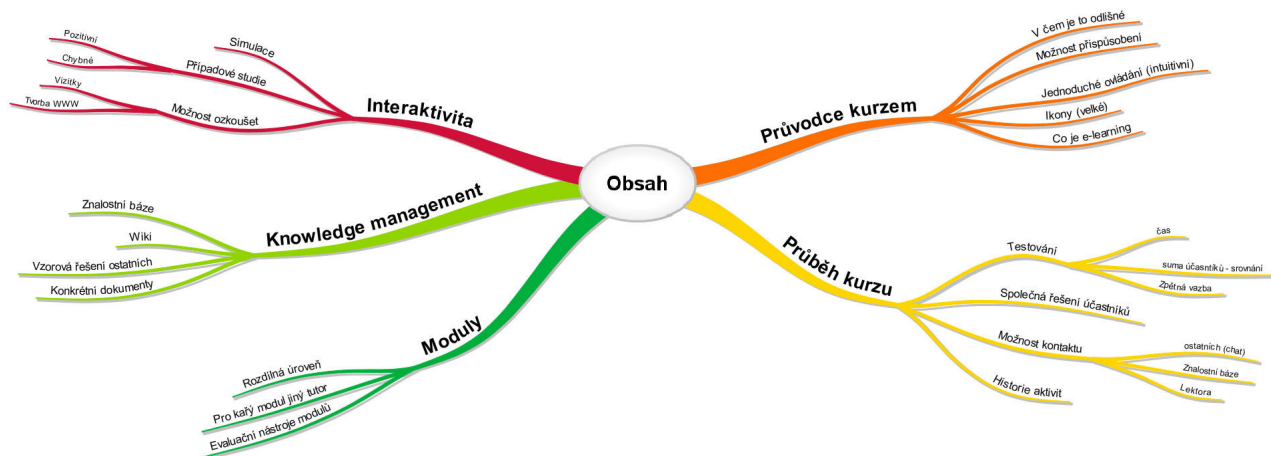

2.5. Obsahová náplň vzdělávacího programu

Anotace programu včetně cílů odpovídá potřebám a cíle jsou definovány v souladu s celkovým projektem a dále je rozvíjejí. Samotný obsah je volen jen tematicky a chybí přesnější rozbor využitých metod a technik vzdělávání případně jejich kombinace. Vzhledem k zaměření projektu a jeho formě se nabízí především využití interaktivních metod výuky jako např.:

- Modelové situace
- Řešení případových studií
- Instruktaž
- Ukázky
- Videoinstruktaž a videoukázky
- Řešení situací apod.

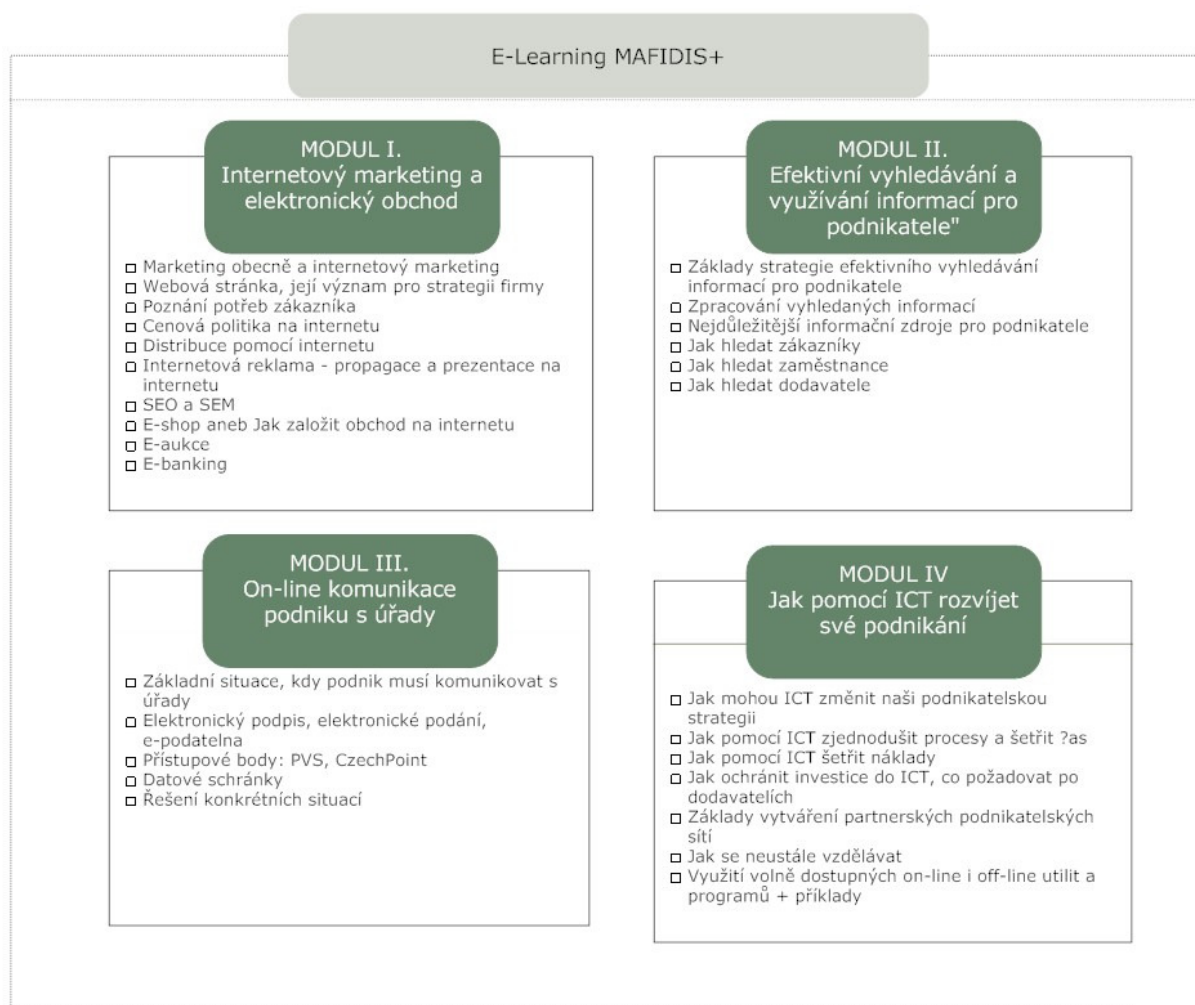
Obsahová náplň projektu byla tématem facilitačního WS a výsledky jsou zaznamenány v níže uvedené myšlenkové mapě.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

2.6. Tematické členění vzdělávacího projektu

Projekt MAFIDIS+ je členěn do následujících tematických okruhů (modulů)

Toto členění je logické a plně odpovídá zjištěným vzdělávacím potřebám v rámci průzkumu. Jednotlivá podtémata jsou členěna strukturovaně v souvislostech k hlavnímu tématu. Tematické názvy splňují didaktické zásady vědeckosti a aktuálnosti. Moduly jsou vyvážené, co se týče obsahu i zaměření. Zároveň již ve svých názvech podporují i využití možných interaktivních metod výuky a vzdělávání.

Pro další rozvoj lze doporučit přesnější vymezení očekávané časové dotace a obsahové náročnosti samotných informací v jednotlivých modulech. Jednotlivé moduly by též měly reflektovat kompetenční a znalostní úroveň každého jednotlivého účastníka. Z pohledu didaktických zásad postupného zvyšování kompetencí doporučuji jako první modul zaměřit na základní orientaci v problematice zapojení ICT do podnikání. Toto zaměření nejlépe splňuje obsahový návrh modulu č. 2 „Efektivní vyhledávání a využívání informací pro podnikatele“. Tento modul lze považovat za základní a následně na něj jako nadstavby využít

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

moduly „Internetový marketing a elektronický obchod“ a „On-line komunikace podniku s úřady“. Velmi dobrým nápadem je využití průřezového modulu (MODUL IV) s pracovním názvem „Jak pomoci ICT rozvíjet své podnikání“. Tento modul lze absolvovat jako samostatný modul po absolvování předchozích 3 modulů, tak jak je navrhováno v ideovém záměru. Druhou alternativou ke zvážení je otevírání jednotlivých témat tohoto modulu jako jakéhosi bonusu pro účastníky a to pokud probírané téma modulu 1-3 dovoluje přesah do tohoto tématu.

2.7. Předpokládaný charakter a podoba e-learningového kurzu

S ohledem na možnost rozšíření a získání synergických efektů ve spolupráci s poskytovateli vzdělávacích aktivit je volba řešení na bázi open source software efektivní. A to především z pohledu možné variability a úprav tohoto nástroje dle potřeb jednotlivých subjektů zapojených do projektu. Zároveň se tak zvyšuje motivace těchto subjektů participovat na projektu. Výhodou tohoto řešení je snížení nákladů nebo jejich úplná minimalizace z důvodů licencování jednotlivých aplikací.

Koncept e-learningového kurzu plně odpovídá současným potřebám a standardním požadavkům na tuto formu vzdělávání. K požadovaným prvkům a funkcionalitám systému lze doplnit ještě např.:

- Archiv úspěšných projektů a dokumentů
- Možnost komunikace s ostatními účastníky
- Možnost vytváření skupiny a komunit
- Možnost tisku a úprav tisku obsahu e-learningu, případně jeho převod či sdílení

Ideový záměr projektu MAFIDIS+ deklaruje i následující vlastnosti systému

Celá výuka v rámci e-learningového kurzu by měla mít charakter hry – RPG - vývoj postavy podle absolvování jednotlivých modulů; otevření průřezového modulu po úspěšném absolvování tří základních modulů apod.

Jistě inovativní a tvůrčí řešení. Výhodou je vyšší interaktivita účastníka a zvyšuje motivaci účastníka projít celým kurzem. Tuto část je nutné více rozpracovat. Klíčovým tématem je nastavení základního kompetenčního profilu účastníka a možnosti jeho rozvoje, tedy aby vývoj „postavy“ odpovídal výsledkům kurzu a zvýšené úrovni kompetencí.

Přehledné a jednoduché (ovšem nikoliv primitivní) grafické prostředí

Jednoznačně preferované účastníky kurzů. Jimi je vyžadováno především srozumitelné, intuitivní, jednoduché a na text nenáročné prostředí. Lze doporučit obsah, který je návodný a provází účastníka všemi aktivitami, např. formou screenshotů jednotlivých obrazovek postupu. Apod. Grafické řešení by mělo reflektovat i minimální požadovanou konfiguraci a možnosti zobrazování v různých operačních systémech a prohlížeči.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Možnost komunikace s lektorem – v rámci kurzu bude možné zasílat případné dotazy tutorovi e-learningového kurzu, který bude zároveň hodnotit některé praktické úlohy; nastavení časové rezervy pro odpověď a hodnocení ze strany lektora.

Vítaná funkcionalita. Lze rozšířit i o propojení lektora skrze videochat, či propojení se sociálními sítěmi (specializovanými fóry) či komunikačními kanály typu instant messaging

Modifikace šíře obsahu jednotlivých modulů podle úrovně studenta – každý účastník kurzu absolvuje úvodní test, na základě jehož výsledků by se některé kapitoly mohly stát „dobrovolnými“ (z testu by jasně vyplynulo, že účastník má problematiku dané kapitoly dostatečně osvojenou)

Klíčová modalita projektu, která dovoluje individuální vzdělávací plán, který odráží kompetence a potřeby jednotlivých účastníků. Důležitým požadavkem je vydefinování základní kompetenční úrovně účastníka a kompetenční model úspěšného absolventa. Jednotlivé úrovně rozdílů mezi těmito „póly“ pak umožňují definovat postupy na vyšší úroveň – tento koncept lze využít s požadavkem e-learningu jako RPG (bod 1 této kapitoly)

„Vysočinský“ charakter kurzu – kurz by měl po obsahové i grafické stránce zahrnovat typické prvky kraje Vysočina, včetně praktických ukázek a příkladů

Detail, který zvyšuje zdravý patriotismus a vnímání sounáležitosti s oblastí účastníka

Wikibáze – oddělenou součástí kurzu by byla Wikibáze relevantních informací k jednotlivým modulům, na které bude přímo z kurzu odkazováno hyperlinky (doplňující informace, definice, zajímavosti apod.)

Trend, který je aktuální ve všech současných e-learningových řešeních. Toto propojování dovoluje rychlou aktualizaci dat v případě změn (např. legislativní, daňové, aplikační apod.). Zároveň nezatěžuje účastníka množstvím informací a účastník může tyto informace využít jako „externí paměť“. Rizikem je ověřování správnosti a pravdivosti dat, včetně jejich aktuálnosti.

2.8. Definované uživatelské role e-learningového kurzu

E-learningové prostředí by mělo dle ideového konceptu používat 3 základní uživatelské role:

- Účastník dalšího vzdělávání
- Editor obsahu
- Tutor

Tyto Role jsou základními, ale rozhodně nedefinují všechny možné role. Doporučuji doplnit o role „Vedoucí editor“, který by měl na starosti především propojenost jednotlivých obsahů a témat. „Vývojář obsahu“ tedy lektor a andragog, který má na starosti samotný vývoj obsahu a jeho didaktickou správnost a přiměřenost. Další rolí k zamyšlení je „Administrátor“, který má na starosti správu jednotlivých účtů, přístupů a oprávnění.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Důležitým aspektem k dopracování bude přesné vymezení jednotlivých rolí a kompetencí pro řešení standardních situací a vytvoření pravidel pro řešení nestandardních požadavků či konfliktů.

2.9. Organizace pilotního testování e-learningového kurzu

Definování pilotní cílové skupiny v množství 75 účastníků je dostatečným množstvím pro otestování funkčnosti první zkušební verze vzdělávacího programu. Do této části je klíčovým aspektem definování měřitelných aspektů efektivity vzdělávacího modulu a dále se zaměřit na:

- Funkcionalitu systému
- Případné kolize požadavků
- Uživatelskou příjemnost
- Plnění vzdělávacích cílů
- Náročnost programu
- Provázanost a systematičnost jednotlivých modulů
- Obsahovou srozumitelnost
- Technické řešení
- Interaktivou jednotlivých použitých metod a nástrojů

2.10. Propagace a nábor účastníků

Pro získání účastníků pilotního programu byly definovány i marketingové a propagační kanály oslovení. Tyto nástroje lze použít i pro aplikaci a propagaci „ostrého“ systému. Další možnosti oslovení lze získat i na základě výstupů aplikačního workshopu, ve kterém byly generovány témata v části Dodávka (Delivery). Více viz myšlenková mapa.

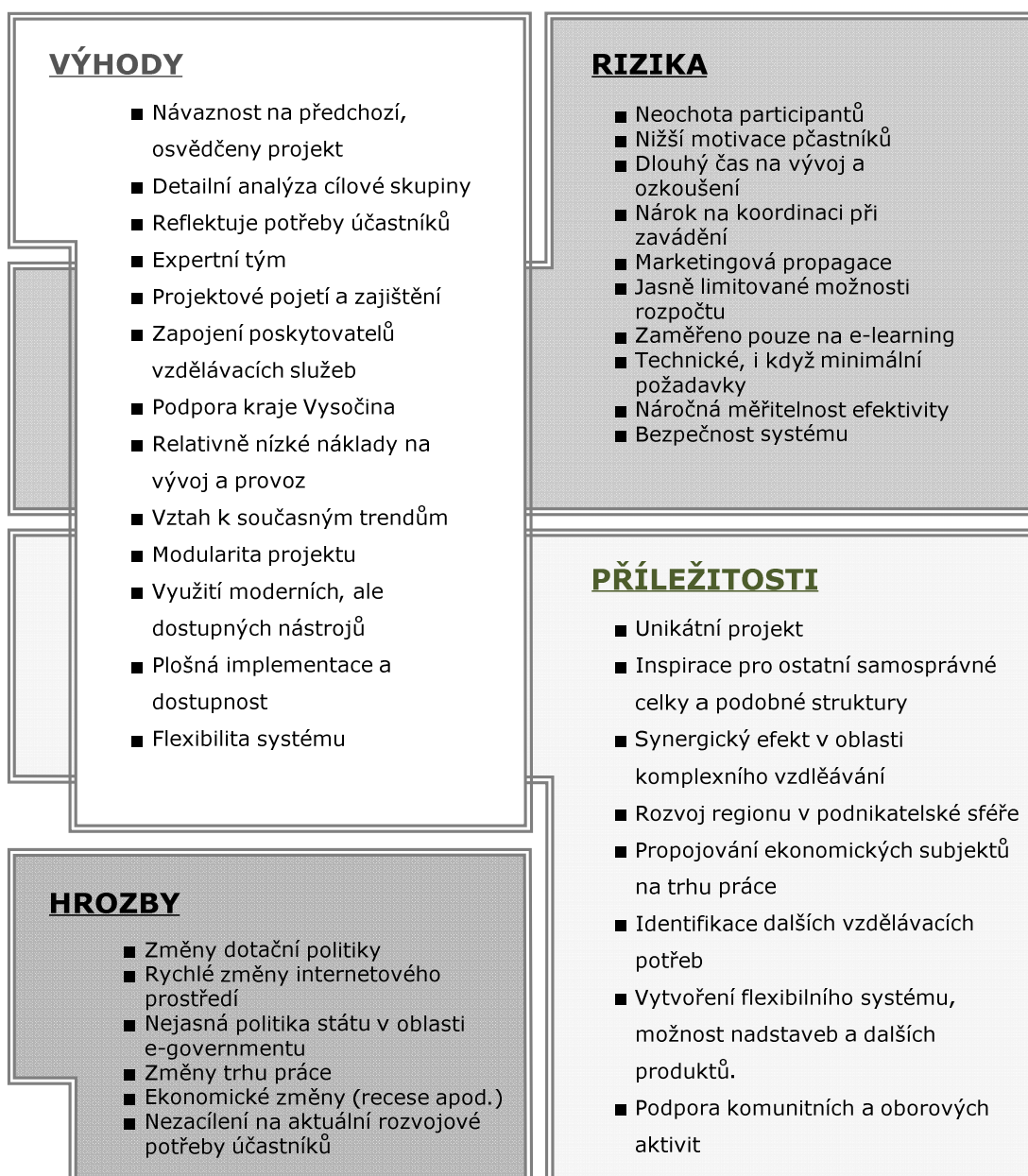

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

2.11. Vstupní předpoklady pro účastníka

Definované vstupní požadavky na účastníky pilotního kurzu plně odpovídají potřebám a zaměření projektu. Doporučení: pro přesné zpřesnění vstupních předpokladů lze využít analýzy vstupních dat pilotních účastníků a porovnání jejich výsledků. Tyto data mohou být důležitými údaji pro tvorbu základního a výstupního kompetenčního profilu účastníka projektu MAFIDIS+

3. SWOT Analýza

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

4. Závěr

Expertní zpráva obsahuje možná rizika a doporučení již v rámci jednotlivých kapitol a částí projektu. Rámcově jsou rizika a doporučení většinou okrajového charakteru. Celkově Ideový záměr projektu splňuje požadavky a cíle, které si definuje. Ideový záměr projektu lze hodnotit jako uměřený, logický, strukturovaný a přínosný. Silnou stránkou záměru je zaměření na praktičnost a řešení potřeb, které byly zjištěny během hloubkového průzkumu. Samotná struktura vzdělávacího programu plně odráží jednotlivá témata, která jsou v současné době, i když ne zcela na vědomé úrovni, řešena podnikateli v regionu. Zvolená forma e-learningu reflektuje moderní trendy vzdělávání a rozvoje a dovoluje se flexibilně uzpůsobit specifickým možnostem (především časových a kapacitních) podnikatelů. Projekt lze vnímat jako životaschopný a případné nejasnosti a doplnění detailů budou jistě vyřešeny v průběhu tvorby cílového konceptu. Lze jej doporučit do dalších fází realizace.

V Praze 10. 11. 2010

Mgr. Radek Pernica